

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (53)

door Aimé SMISSAERT (+)

Zaterdag 6 Maart. –

HONDERD DRIEENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Een kalme dag. Deze morgen werden een 10 tal bootjes – zeker om den Yser over te varen (?) – met den tram in de richting van Middelkerke vervoerd. Ook 5 der luxebadkabiënen sloegen dezelfde richting in ; 2 andere luxebadkabiënen verlieten de stad langs den Thouroutschensteenweg. Wij hebben ons laten zeggen dat de Duitschers baden zullen inrichten aan den Yser. De menschen kunnen nog niet laten van lachen in de droevige tijden die wij beleven !

Deze laatste dagen hebben de Duitschers kannen van 28 opgesteld, in een beetenveld, achten den Schorredijk, tusschen Leffinghe en Steene, op het grondgebied van Snaeskerke. Zij vermaanden de bewoners van den omtrek om hunne deuren en vensters open te laten, waneer er zou geschoten worden; de bewoners van 2 huizen, gelegen op ongeveer 500 meters der kanonnen werden verwittigd dat hunne huizen, reeds van een zeer eerbiedwaardigen ouderdom zijnde zouden invallen. De kanonnen in kwestie zijn verdoken achter een soort van boschje door de Duitschers gemaakt met de boomen die zij uitkaptten langs het Leffinsch kalsijtje. Heden werden, als probeering, eenige schoten met die kanonnen gelost.

Kanonnen zijn ook opgesteld op den Zeedijk, tusschen den Hippodroom Wellington en den ingang der ... (onleesbaar) ... nonnen zijn derwijze gericht dat zij het gedeelte onzer reede, begrepen tusschen het Palace-Hotel en de staketsels, kunnen bestrijken. Die halve batterij werd "batterij Gneisenau" gedoopt.

Een waaghals van een Duitschen officier, vergezeld van twee matrozen poogde deze namiddag, om kwart voor 11 ure, met een bootje de sasjes, op het Sas-Slijkens, af te varen. Hij gerocht met zijn bootje tot op een tiental meter der sasjes, doch het brooze vaartuigje werd door den vloed meegesleept en alles wat de vereenigde krachten der opvarenden vermochten was het bootje te doen omkantelen : de twee matrozen konden al zwemmend de sasdeuren bereiken en aldus worden gered, doch de officier verdronk.

Zondag 7 Maart. –

HONDERD VIERENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Moorddadige vliegeraanval : 3 dooden.

Deze namiddag, een 10 tal minuten voor 2 ure, kwamen twee vliegtuigen der bondgenoten over onze stad gevlogen. De Duitsche kanonnen schoten er 4 maal op zonder ze te treffen.

De vliegtuigen waren veel te hoog; ongeveer 45 seconden na die schoten liet een der vliegtuigen eenen bom vallen, op twee seconden tijdruimte gevolgd door eene tweede, en 5 sec. later door eene derde; daarna verdween het eene vliegtuig, terwijl het tweede nog wel 5 minuten lang in de lucht bleef zweven.

De eerste bom viel op het gaanpad van het eerste hoveken der Leopoldslaan, dicht bij den Kursaal, rechtover de "Villa Noël" en het huis FRANCIS coiffeur : een diepe put werd in het

voorland gemaakt en een stuk der bom vloog tot in den gevel van het huis FRANCIS voornoemd; twee jonge vrouwen en een meisje van een tiental jaren oud, die zich juist op het gaanpad der "Villa Noël", bevonden werden door het stuk getroffen. Het meisje werden op den slag gedood, de hersens plakten aan den grond; een der jonge vrouwen leefde nog eenige oogenblikken, terwijl de derde doodelijk werd getroffen. De twee lijken werden gelegd in den gang der "Villa Noël"; terwijl het derde slachtoffer in auto naar het Hôtel des Thermes werd overgebracht, alwaar het na een paar uren overleed. E.H. COLENS, onderpastoor der SS. Pieter en Pauluskerk vroeg tevergeefs toegang tot het Hôtel des Thermes, om aan het ongelukkig slachtoffer de hulp van den godsdienst te verlenen – alle toegang werd hem geweigerd.

Later in den voormiddag, werden de drie lijken naar het doodenhuis overgebracht. Ziehier de namen der slachtoffers : Sidonie VANDEN HOUWEELE, geboren te Middelkerke op 26 Maart 1904, dochter van Charles en Eugenie DEJONGHE, wonende te Middelkerke. (Sidonie is het oudste van 11 kinderen); Louise VELLE, geboren te St Pieterscapelle den 2^e April 1897, dochter van Leopold en Augusta VERYSER, wonen te St Pieterscapelle; Magdalena MOLLET, geboren te Slype op 30 Oogst 1896, dochter van Frans en Elise DEBARGIE, wonende te Slype.

Door het vallen van de eerste bom werden eenige ruiten gebroken in den Kursaal en het "Hôtel des Arcades", hoek Leopoldslaan, zeer veel in de "Villa Noël", 27 Leopoldslaan, het huis FRANCIS, 25, id., het "Avenue Hôtel"; 23, id., en in de "Société Française de Banque et des dépôts"; 21, id. en eenige bij M. Edm. VALCKE-TRATSAERT, pasteibakker, nr 19 id. Ook op den overkant der Leopoldslaan werden veel ruiten gebroken in het "Hôtel Impériale", in het nr 32 dezer laan, in de "Villa Rachel", nr 30, in de "Villa Marguerite" nr 20, in de villa "Loveday House" nr 26, en in het "Savoy Hôtel", bij M. GILISSEN, nr 24, Leopoldslaan en bij M. Maurice ELLEBOUDT, nr 22 derzelfde laan.

De tweede bom viel in 't midden der Hendrik Serruyslaan, rechtover de planken afsluiting die den hoek der Babylonestraat maakt : daar werd in de kalsijde een put gemaakt van ongeveer 45 ct. Lengte op 30 breedte en 15 diepte. Een duitsche matroos, die juist voorbij kwam; kreeg een stuk der bom in zijn linker arm; hij werd verzorgd in het huis van M. August GYSEL, meester-schilder, nr 22 der H. Serruyslaan; de arm zal moeten afgezet worden. Hier ook veroorzaakte de bom veel stoffelijke schade, ruiten werden gebroken in de "Café de la Poste Centrale", nr 20, H. Serruyslaan, bij M. GYSEL, voornoemd, bij M. DEJONCHE, nr 24 in derzelfde laan, in de café "In 't Hof van Belofte" nr 26 id? in de "Villa Marguerite" nr 34 id., in de "Villa Louise", nr 36 id., bij Mevr. wed. J. GENACHTE, nr 38 id., bij M. Alfons SIMON, nr 40 id., in 't nr 42 id., in de herberg LINGIER, op den hoek der Serruyslaan en Jozef II straat en, op den anderen hoek dezer straat en bij den welgekenden kleermaker -, M. G. DEVOLDER. In sommige dezer huizen, nl. in de "Villa Marguerite", bewoond door M. Th. VAN TONGELEN, bevelhebber der pompiers, en nevens de deur, zijn al de ruiten in. Ook in de Babylonestraat werden ruiten stuk geslagen, bij Mevr. wed. WILLECOMME, nr; 21 (ook het marmer harer lavabo en vele antieke postuurtjes die er op stonden, kapot), in het onbewoond huis STEENBRUGGE, nr 19, in het onbewoond huis BOOMERS, nr 17, in het gevang HOULEY, nr 15, in het onbewoond huis DECEUNINCK, nr 13, bij M. Charles MAERTENS, nr 11 en in het huis nr 9 (onbewoond).

De derde bom viel op de Keizerskaai, rechtover het "Hôtel Ibis" en kwam terecht tusschen een stoomtram en een paal van den elektrieken tram. De stoomtram bestond uit het machien, 3 wagons, een paar open kolenwagons, eveneens vol duitschers en dan nog verder eenige wagons. Hij kwam van Leffinghe terug met marine-infanteristen en stopte juist. De bom viel nevens den tweede der 3 wagons die het machien volgden – al de ruiten dezer wagons werden stuk geslagen, van de soldaten die er in zaten werden er 5 gedood en 26 min of meer erg gekwetst. Wij zager er twee van, die de beenen afgerukt waren en de darmen uit het lichaam hingen – van een der twee kon men ook het hert zien ! Brr ! 't Was om er koud van te worden ! Aan den voet der paal kon men, nadat de tram

was weggetrokken, eene grote plas bloed zien. Het dak van de wagons was als doorzaaid met gaten door de stukken der dom gemaakt.; op het voorste platvorm van den tweeden waggon bemerkten wij een beentje waaraan nog bloed en vleeschvezels kleefden, waarschijnlijk een vingerlid; op de achterste platform van den eersten waggon, bloedsporen en eenige zichtkaarten, met slijk en bloed besmeurd. Eene der zichtkaarten draagt de beeltenis van het H. Hert, op eene der ander kan men nog het postmerk "Cuxhaven" lezen...!! De dooden en gekwetsten bleven niet lang ter plaatse liggen, want, eens het eerste oogenblik van angst voorbij, kwamen van alle kanten duitsche soldaten toegelopen, waarvan de eenen hielpen aan het wegdragen der slachtoffers, en de andere, met een weinig hoffelijkheid en zeer veel geduld (dat mag gezegd zijn) het publiek op afstand hield.

Op de Keizerskaai werd ook stoffelijke schade aangericht nl. schier al de ruiten in bij M. Henri DESMET, nr 7, bij M. Arseen LOUF, nr 8, en bij M. Aug. LAROYE, nr 9 en in het Baubüro Frans SCHULTER (Hotel Ibis) nr 10; daarenboven 35 kleine ruitjes in 't bisschoppelijk College en eenige ruiten bij M. Maurice VANDEN HEYDE, bij M. Jan DELEY, nr 15 en in 't "Hotel de Barcelone".

Onnoodig te zeggen dat het werpen der bommen, in stad eene uitnemende groote opschudding verwekte. Van alle kanten kwamen soldaten en nieuwsgierigen toegelopen, en onze medeburgers waren eens te meer ooggetuigen van den grooten...moed der duitschers; aan den achterkant van den Kursaal stonden een 80tal jagers gereed om zich in te schepen op een tram : toen ze het eerste vliegtuig zagen aankomen, liepen ze weg zoo snel zij konden. En weinig nadat in de Weststraat, de knal der eerste ontploffing werd gehoord, kwam aldaar een dog-cart aangereden, waarin 2 matrozen zaten, waarvan de eene maar altijd jammerde en kloeg dat zijn oor af was. Zij stapten af aan eene herberg der straat – en daar kon men bestatigen dat de wonde ...eene eenvoudige schram aan het oorlilletje was !!!

Eens de vliegtuigen buiten zicht keerde de moed bij de duitschers terug en zelfs bij zekeren veldgendarm de moed om onbeschoft te zijn ! De kerel ('t is dezelfde die de wacht houdt wanneer de lichte kooien zich in zeker huis der Karel Janssenslaan moeten aanbieden) de kerel, die eerder scheen te bijten dan te spreken, verdreef nieuwsgierigen en soldaten, ja zelfs officieren van de Leopoldlaan, en dit op zulke ultra-beleefde wijze, dat men moeilijk de weerspleete ervan zou vinden.

Later duchtig op zijne plaats gezet geweest zijnde, trok hij er brommend vanonder, doch van den ganschen namiddag mocht niemand de plaats naderen waar de bom was gevallen.

Op de Keizerskaai, echter, waren de duitsche schildwachten veel inschikkelijker – daar mocht het publiek ongestoord weg en weer wandelen – blijven staan mocht men echter niet !

Een ooggetuige verklaarde ons dat het oprecht vermakelijk om zien was hoe de soldaten zich haastten den tram te verlaten, eens de bom gevallen : er waren er zelfs die door de vensters kropen !

Ruim een half uur na het werpen der bommen, speelde een muziek in de Zeestatie, en van 3 tot 4 gaf het muziek der mariniers zijn gewoon concert in het Leopoldspark, alsof niets zou gebeurd zijn.

De bom der Leopoldlaan miek een vierde slachtoffer : een duitsche jager-soldaat, die een stuk van het hoofd en het rechter been werd afgerukt en het linker been werd gebroken. De ongelukkige verjaarde juist op heden; hij had zijn koffijpulleken in de hand en was op weg om naar den Helder koffij te gaan halen. De bom viel rakelings neven hem. Een soldaat die hem vergezelde werd een paar meters ver weggeslingerd, doch bekwam geen letsel. Het lijk werd in allerhaast door een duitsche auto weggebracht.

Er vielen, niet drie bommen, maar wel vijf : de twee eersten kwamen terecht op het strand vlak voor den Kursaal. Ons Feestpaleis schokte tot in zijne grondvesten, doch geene schade werd aangericht.

De politieagent Victor LESAFFRE, van dienst op de Keizerskaai, hielp aan het oprapen der duitsche soldaten, door de bom gedood of gekwetst. Hij zei tot een duitscher, dat men hier niet te doen had met eene bom, maar wel met het ontploffen van een duitsche schrapnell. Hij werd aangehouden en opgesloten.

Hij werd naar Duitschland gestuurd en bleef er tot januari 1918.

Deze namiddag wandelde de genaamde Frans BORDON, een doofstomme kleermakersgast bij M. Guillaume DEVOLDERE, in de Kapellestraat. Hij zag, al het ander voetpad, een zijner kamaraden, een doofstomme als hij. Zij hielden, van over de straat een praatje, daartoe de teekens der doofstommen in gebruik. Een marinier schoor BORDON bij de kraag en leidde hem naar de Kommandantur, waar de ongelukkige, niettegenstaande uitleggingen, en de tusschenkomst van zijn baas 3 mark mocht betalen en tot 3 dagen gevang werd veroordeeld.

“Wir sind doch keine Barbaren”, zeggen de duitschers – neen, neen, ’t is ’t katje !

Volgend bericht werd heden in het Stadhuis uitgehangen :

BERICHT

De vergoeding voor huisvesting van de duitsche troepen zal den 1sten en op het einder dezer maand geregeld worden.

Oostende, den 7 Maart 1915

De Burgemeester,

A. LIEBAERT

Heden werd, aan het stadhuis, in het kasken aan de huwelijksbeloften voorbehouden, de huwelijksbelofte uitgehangen, aangegaan tusschen Victor CHAFFART en Eupharsia SCHMITT, beide werklieden alhier wonende.

Maandag 8 Maart. –

HONDERD VIJFENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Van heden af wordt het brood slechts 40 ct. De kg. meer verkocht.

Bij M. Guillaume DEVOLDERE, kleermakersbaas, hoek Jozef II straat en H. Serruyslaan, kwam deze morgen een duitsche onderofficier binnen met een paletot, die te lang was voor hem en die hem vroeg dien paletot voor hem in orde te brengen. M. DEVOLDERE antwoordde dat hij geen reparaties deed, dat bovendien, zijn knecht door de duitschers gevangen was genomen. Een half uur later moest hij naar de Kommandantur, waar hem eene boete van 300 mark werd opgelegd.

M. COPPIETERS; die voor den oorlog het maken aannam van de brug op de afleiding der Brugsche vaart (achter de kerk van Slykens) kwam vandaag naar hier over met het oog op de voltooiing dezer brug.

Frans Lamoot, de lokaalhouder van den Volksbond, hat het water afgesloten voor de duitschers, die in de vrije school der Constantinopelstraat woekeren, omdat die gasten misbruik mieken van dit

water. Hij krijgt daarvoor 20 mark boet.

Deze morgen om 8 ure, werd M. DANNEEL, hoofdkommissaris bij GLASMER (officier der Kommandantur) geroepen. Hij kwam niet rap genoeg naar 't gedacht van den Pruis, die hem met 4 soldaten, bajonet op het geweer, uit zijn huis deed halen. Na eenigen uitleg mocht M. DANNEEL vertrekken.

Ziehier de reden waarom M. DANNEEL deze morgen niet op uur was : de politieagent Emiel CASSELMAN, (op dienst zijnde op 't politiebureau der Groot Markt) was gister door een soldaat belast geworden den hoofdkommissaris te verwittigen dat hij heden, om 8 ure, in de Kommandantur moest zijn. CASSELMAN was in de gelegenheid niet zijn overste te zien...

Hij is de duts der zaak : hij krijgt 5 dagen gevang.

Dinsdag 9 Maart. –

HONDERD VIERENZESTIGSTE DAG DER BEZETTING

De geloovigen, die deze morgen naar de eerste mis, in de HH. Petrus en Pauluskerk gingen, waren niet weinig verwonderd gansch het portaal vol te zien staan met beelden, altaar, kruisweg, enz. : het waren de meubelen der kapel van het klooster van "La Providence" van Middelkerke, gedurende de nacht door de Duitschers daar gebracht.

Aan den hoek van Petit Paris staan, gansch den dag, matrozen met een rood vlagsken in de hand : al de autos, die aldaar voorbij komen, uit de richting van Leffinghe of Nieupoort, moeten blijven staan en de paspoorten hunner geleiders worden nauwkeurig nagezien.

Deze namiddag om 4 ure, had in de kerk van O.L.V. (Hazegras), de begrafenis plaats van het meisje Sidonie VANDENHOUWEL, Zondag op de Leopoldslaan door eene bom gedood.

Daar wij op de voorvallen van Zondag terug komen, vergeten wij niet aan te stippen dat vele menschen hoegenaamd niet aannemen willen dat er bommen werden geworpen : het zijn Duitsche schrapnells, die in de lucht niet ontploften, dank zij hun slecht maaksel ! Ja en neen, is een lang strijden, later zullen wij misschien wel over deze zaak, gelijk over nog vele andere, meer en, ditmaal, juist nieuws vernemen.

Heden overleed alhier eene oude Oostendsche figuur, de genaamde Joanne DEMEERE, beter gekend onder den bijnaam van Wanne MEYERS. Gedurende jaren en jaren hield deze vrouw in het nr 77 der St-Paulusstraat, een soort van logementhuis voor armoedige lieden. Hare herberg droeg voor opschrift "In de Maagd van Gent", doch bij de bevolking was zij niet anders gekend dan onder den naam van "de glazen kas" (vroeger "de Cadran Bleu"), en het "droog logiest". Mits eenige centiemen kon men daar slapen en ontbijt bekomen. De Duitsen, die op het politiebureau kwamen klagen dat ze niet wisten waar slapen, werden door de police bij Wanne MEYERS gedaan.

Joanna DEMEERE, die te Oostende geboren werd op 2 Februari 1835, en dus 80 jaar oud werd, was zeer mild voor de armen : alhoewel haar logiest goed trok, ging zij totaal ten onder, en over een paar jaar zag zij zich gedwongen hare zaken over te laten. Sinds dien leefde zij op een kamerken in het nr 64 der St-Paulusstraat, vlak over haar oude woning. Sedert eene maand zag zij zich verplicht haar brood te gaan bedelen....!

Volgende plakbrief, in 't Vlaamsch en 't Duitsch opgesteld, werd heden uitgeveerdigd :

BEKENDMAKING

Betrekkelijk de politie der honden

- 1) Het is verboden, hondenkarren tot vervoer van personen te benuttigen; de leider moet er nevens gaan en een der tramen vasthouden.
- 2) Het is verboden, hondenkarren zwaarder te belasten dan de dieren dragen kunnen.
- 3) Het is verboden, kleine honden als trekdieren te gebruiken.
- 4) Het is verboden honden vrij te laten rondlopen; zij moeten op den halsband den naam van den eigenaar dragen en steeds aan een lijn vastgehouden worden.

Overtreders worden streng gestraft.

Oostende, den 7 Maart 1915
De Duitse Kommandantuur,
BITTINGER
Kapiteinluitenant en Stadskommandant

De stad kreeg heden bericht van wege de duitsche overheid dat deze enkel de opeischingen; sedert de, 15^e Januari voor de voeding der troepen gedaan, betalen zal. Men zal zich herinneren dat, tot het bekomen der maandelijksse oorlogsvergoeding van 40 millioen, de duitsche overheid zich verbonden had vanaf hoogergemelden datum alle opeischingen te betalen – men ziet nu eens te meer hoeveel staat men op het woord eens duitschers maken mag !

Woensdag 10 Maart. –

HONDERD ZEVENENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze morgen, om 8 ure, had in de kerk van O.L.V. (Hazegras), de lijkdienst plaats van Louise VELLE en Magdalena MOLLET, verleden Zondag op de Leopoldslaan door een stuk bom gedood.

Ten gevolge van het groot aantal leerlingen, die de Broederschool bijwonen, in den Volksbond gehouden, wordt er van heden af les gegeven door MM. HUYGHEBAERT, koster en gewezen onderwijzer te Middelkerke, LEPEZ, onderwijzer te Mannekensvere en HOUCKE, onderwijzer te Westende.

Deze voormiddag sprong, op de Keizerskaai, een marinier, die naar het front moest vertrekken, onder een aanstoomenden tram en werd deerlijk gekwetst opgenomen. Hij werd naar de ambulancie van het "Hotel des Thermes" overgebracht.

Ziehier aan wat men het uitveerdigen der duitsche verordening op de honden toeschrijft : te Brussel, zeggen de eene, te Gent zeggen ander, te Brugge, volgens derden, liep dezer dagen een hond rond met aan zijn steert een plakkaat waarop : "Al ben ik een hond, Ik vaag de keizer aan mijn k... !

De hond zou door de duitschers doodgeschoten zijn geworden en, in hunne woede, zouden zij besloten hebben geene alleenlopende honden meer te dulden.

Wij geven de uitlegging voor wat ze weerd is, doch wij denken eerder dat bedoelde maatregel ingegeven werd door het feit dat zooveel honden, zonder meester, op straat loopen.